

Asia: VN/17688/2021

Työryhmän selvitysluonnos: datanhallinta-asetuksen kansallinen täytäntöönpano

Oletteko samaa mieltä datanhallinta-asetuksen sisällön kuvauksesta? Vaatiiko jokin kohta mielestänne lisää selvennystä, jotta pystytte soveltamaan datanhallinta-asetusta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Oletteko samaa mieltä nykytilan arvioinneista? Miten datanhallinta-asetus vaikuttaa toimintaanne?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Vapaamuotoiset huomiot selvityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Digi- ja väestötietovirasto (DVV) kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän selvitysluonnoksesta. Luonnos datanhallinta-asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta tarjoaa laadukkaan ja kattavan selvityksen datahallinta-asetuksesta sekä sen suhteesta olemassa olevaan kansalliseen ja kansainväliseen säätelyyn. Luvut 1-3.1 toimivat taustoittavana aineistona ja DVV:llä ei ole niihin liittyen lausuttavaa. Yleisesti voidaan todeta kuitenkin säätelyn tavoitteiden olevan kannatettavaa; datan arvo realisoituu käytettäessä ja siten myös julkisen sektorin hallussa olevien tietovarantojen käytön lisääminen mahdollistaa uutta dataan perustuvaa arvonluontia.

Luvussa 3.2 käsitellään datahallinta-asetuksen 2. luvun menettelysäätelyä. Menettelyiden osalta todetaan periaatteen olevan, että datanhallinta-asetuksella täydennetään tietojen uudelleenkäytön sallimista koskevia velvoitteita eikä lähtökohtaisesti pyritä rajoittamaan säätelyyn. Tästä seuraa mahdollisesti, että soveltamisen suhteen jää verrattain paljon sekä alakohtaista että kansallista

liikkumavaraa. Tämä vaikuttaisi mahdollistaa toisaalta kevyemmän soveltamisen, mutta saattaa aiheuttaa kokonaisuuden muodostumisen hyvin monimuotoiseksi. Monimuotoinen ja alakohtaisia sekä kansallisia poikkeuksia sisältävä kokonaisuus voi olla haastavaa organisoida selkeäksi palveluksi, joka voi muodostaa uhkaa alkuperäisen tavoitteen saavuttamiseksi. Näin ollen uudelleenkäytön lisääminen ja datan liikkuvuuden helpottaminen voi vaarantua, jos uudelleenkäytössä törmätään lukuisiin poikkeuksiin ja yhteinen uudelleenkäytön tapa toimi vain hyvin rajatulle joukolle dataa.

Luvussa 3.2 käsitellään myös tietojenluovutuksen maksullisuutta. Yleisellä tasolla voidaan todeta datanhallinta-asetuksen maksuja koskevan säätelyn tähtäävän maksujen alenemiseen, kun taas muu menettelytapa koskeva säätely asettaa tarjottavien tietopalvelujen laadulle paikoin nykyistä korkeampia laatuvaatimuksia. Tämän mahdollinen laskevien tietopalvelutulojen ja kohoavien laatuvaatimusten ristiriita voi aiheuttaa haasteita laadukkaalle tietopalvelutuotannolle, ellei palvelutuotantoa tuettaisi muuten esimerkiksi valtion talousarvioista. Toisaalta tietopalvelun tuotannon kustannusten kattaminen kustannusvastaavasti vaikuttaa edelleen perustellulta, joka ei sinänsä sulje pois tietopalveluiden hintojen korottamista, vaikka se ei olisikaan välttämättä datahallinta-asetuksen tavoitteita tukevaa. Edelleen luvussa 3.2.2 käsitelty nykytilaa koskevan käsittely kattaa riittävässä määrin DVV toiminnan kannalta keskeisen erityislainsäädännön ja valtion maksuperustelain roolia.

Luvussa 3.3. käsitellään keskistettyä tietopistettä, joka mahdollistaa tietojen helppoa löydettävyyttä ja saatavuutta. DVV on tuonut esiin, että sen jo olemassa olevien tiedon löytämistä tukevien palveluiden (avoindata.fi-portaali, yhteentoimivuusalusta, liityntäkatalogi, testiaineistopalvelu) prosessit ja tekniset ratkaisut voivat tukea myös datahallinnan-asetuksen toimeenpanoa erityisesti keskitetyn tietopisteen osalta. Huomioiden keskitetyn tietopisteen toiminnan alkamisen jo vuoden 2023 aikana sekä kappaleessa 3.2.2 todettu ” Keskitetystä tietopisteestä on siten säädettävä laissa” voidaan todeta aikataulun olevan kiireinen, jotta toimeenpanon valmistelu voitaisiin käynnistää. Samassa kappaleessa todetaan ” Uudelleenkäyttöpyyntöjen vastaanottaminen ja välittäminen lähenevät asiallisesti hallintolain 20 §:n mukaista asian vireilletuloa ja 21 §:n mukaista asiakirjan siirtoa.”, käytännössä kuitenkin asetusta näyttäisi antavan tilaa myös hajautetulle toimintamallille, jossa keskistetty tietopiste tarjoaisi enemmän neuvontaan ja ohjeistamiseen liittyviä palveluita (vrt. kansalaisneuvonta) ja

uudelleenkäyttöpyynnön varsinainen kirjaaminen tapahtuisi tiedon tarjoavassa toimielimessä. Käytännön työn organisoimisen valinnoilla voi olla merkittävä vaikutus tehtävän vaatimiin resursseihin, näitä vaikutuksia on arvioitu hyvin kappaleen 3.3.2. loppuosassa.

Luvussa 3.4 käsitellään toimivaltaisen elimen tehtäviä ja todetaan olevan perusteltua rakentaa tehtävää nykyisten tehtävien päälle. Luvun mukaan toimivaltainen elin voisi olla Digi- ja väestötietovirasto tai Tilastokeskus. DVV näkemyksen mukaan erityisesti turvattua käsittely-ympäristöä koskevat tehtävät sopivat parhaiten jo vastaavia palveluja tuottaville Tilastokeskukselle, CSC:lle tai FinDatalle. Muiden tehtävien osalta DVV on kiinnostunut osallistumaan

viranomaisten kesken tarkennettavaan yhteistyömalliin. Luvussa 3.4. lueteltuihin tehtäviin liittyvien ohjeiden julkaisu, erityisesti silloin kun tietoa saatetaan jälleenkäytettäväksi turvatun

käyttöympäristön ulkopuolella suoraan tiedon tuottajalta, voisi soveltua myös keskitetyn tietopisteen yhteyteen.

Lukujen 4-6 ja liitteen osalta DVV:llä ei ole lausuttavaa.

Salovaara Timo
Digi- ja väestötietovirasto